

Stedenbond voor Energierechtvaardigheid

Iedereen verdient een warme slaapkamer in de winter, een koele woonkamer in de zomer en een eerlijke energierekening. Toch zien we dagelijks hoe het huidige systeem tekortschiet: gezinnen die moeten kiezen tussen verwarming of voeding, tochtige huizen die ziek maken, en regelingen die niet voor iedereen toegankelijk zijn. Te veel mensen worden door energiearmoede geconfronteerd met de onrechtvaardige keuze tussen koken of stoken. Dat kan en moet anders.

Daarom slaan de ondertekenende gemeenten de handen ineen. We delen kennis, versterken elkaars initiatieven en trekken samen op richting Den Haag om politieke partijen te bewegen tot moedige keuzes – keuzes die kosten en opbrengsten eerlijk verdelen en niemand buitensluiten.

Wij willen een samenleving waarin we energiearmoede ombuigen naar energierechtvaardigheid. Waar iedereen kan rekenen op drie zekerheden:

1. Een betaalbare energierekening – zodat niemand in energiearmoede leeft.
2. Een leefbare woonkamertemperatuur – gezonde, comfortabele woningen voor ieder huishouden.
3. Een houdbare ecologische voetafdruk – een toekomst die de aarde niet uitput.

Deze principes worden lokaal al in praktijk gebracht: gezamenlijke zonnepanelen op flats, buurtbatterijen die energieopslag betaalbaar maken, en renovaties die comfort én duurzaamheid brengen. Maar om energiearmoede echt om te buigen naar energierechtvaardigheid, moeten zulke initiatieven een stevige landelijke boost krijgen. Alleen dan kunnen we ze opschalen tot een nieuw systeem dat kosten en opbrengsten eerlijk verdeelt, en duurzame energie tot een recht maakt voor iedereen.

Daarom doen wij, als Stedenbond voor Energierechtvaardigheid, vijf voorstellen aan de landelijke politiek. We vragen politieke partijen om deze voorstellen te omarmen en deze de komende kabinetsperiode om te zetten naar beleid.

1. Stel een nationaal, meetbaar doel om energiearmoede uit te bannen.
Concreet: over 5 jaar mag niemand in Nederland zijn aangewezen op een woning van lage energetische kwaliteit (energielabel D, E, F of G). Geef de grootste prioriteit aan de grootste nood: huishoudens met de slechtst geïsoleerde woningen en het hoogste risico op energiearmoede moeten als eerst geholpen worden.
2. Richt een landelijk Sociaal Energiefonds op waarmee buurtbewoners gezamenlijk duurzame energie kunnen opwekken.
Help bewoners zich te verenigen in lokale energiecoöperaties met eigen energiebronnen, zodat de opbrengst van energiewinning niet wegvloeit naar grote bedrijven, maar opnieuw geïnvesteerd wordt in de gemeenschap.

3. Maak investeren in gezonde woningen aantrekkelijk voor zorgverzekeraars. Geef zorgverzekeraars ruimte en prikkels om te investeren in woningverbetering als preventieve gezondheidszorg. Want tocht, schimmel en kou zijn niet alleen woonproblemen – het zijn gezondheidsproblemen in wording.
4. Vervang de salderingsregeling met een nieuw Collectief Energiedividend. Het afbouwen van de salderingsregeling zonder alternatief is onrechtvaardig. De overstap op duurzame energie is goed voor iedereen en moet ook iedereen ten goede komen. Voer daarom als een vervangende regeling een Collectief Energiedividend in, waarmee ook huurders en starters die eerder buiten de boot vielen kunnen delen in de opbrengsten. Door met deze regeling ook gezamenlijke energieopslag (bijvoorbeeld in buurtbatterijen) te stimuleren, dringen we ook de netcongestie terug.
5. Maak woningverduurzaming ook mogelijk zónder leningen. Niet iedereen kan of wil verduurzamen met een lening, hoe laag de rente ook is. Voor hen is “gebouwbonden financiering” een oplossing. Bewoners betalen maandelijks minder dan ze besparen op hun energierekening. Bij verhuizing of overlijden wordt het resterende bedrag toegevoegd aan de woningwaarde, zodat de nieuwe bewoner betaalt, niet degene die vertrekt.

Wij roepen Den Haag op: kies nú voor een sociale energietransitie. Geef iedereen toegang tot schone, betaalbare energie – niet als luxe, maar als recht.

Ondertekend door:

Wethouder Casper Gelderblom, gemeente Heerlen
Wethouder Freed Janssen, gemeente Landgraaf
Wethouder Harry van de Laar, gemeente Beekdaelen
Wethouder Merle Brüning, gemeente Brunssum
Wethouder Peter Spirk, gemeente Simpelveld
Wethouder Pierre Verbraak, gemeente Voerendaal
Wethouder René van Drunen, gemeente Kerkrade
Wethouder Rik Thijs, gemeente Eindhoven
Wethouder Senna Maatoug, gemeente Utrecht
Wethouder Yusuf Çelik, gemeente Tilburg
Wethouder Cathelijne Bouwkamp, gemeente Arnhem